

ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Με την έκδοση της υπό διαβούλευση υπουργικής απόφασης και σε συνέχεια της ΑΠΕΛ/Α/Φ1/οικ.175067/19.04.2017, δίδεται η ευκαιρία στους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης να κάνουν πράξη τον ενεργειακό σχεδιασμό ο οποίος άλλωστε τους επιβάλλεται από το σύμφωνο το δημάρχων και παράλληλα δίδεται η χρυσή ευκαιρία στη χώρα να αναπτύξει με ορθολογικό τρόπο τις ΑΠΕ κατακτώντας ταυτόχρονα και τους στόχους τους οποίους έχει προσυπογράψει. Έτσι οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης θα πρέπει να έχουν αυτό το θεσμικό πλαίσιο ώστε αφενός μεν να μπορούν να τοποθετήσουν τόσες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά ώστε να μπορούν να καλύψουν το συντριπτικό μέρος των ενεργειακών αναγκών τους και αφετέρου δε να εκμεταλλευτούν την εν αχρηστία ακίνητη περιουσία τους, για το σκοπό αυτό.

Για παράδειγμα όταν ένας μέσος δήμος έχει ενεργειακές ανάγκες 10.000.000kWh και παράλληλα διαθέτει ένα μεγάλο ακίνητο 200 στρεμμάτων, θα πρέπει να υπάρχει το ανάλογο θεσμικό πλαίσιο ώστε να μπορεί να υλοποιήσει σε αυτή την έκταση το σύνολο των μονάδων παραγωγής από φωτοβολταϊκά τα οποία θα παράγουν την προαναφερόμενη προς συμψηφισμό ενέργεια. Το παραπάνω δε, είναι πολύ σημαντικό γιατί τα περισσότερα ακίνητα -μετά τις μεγάλες επενδύσεις των ιδιωτών- είναι πλέον μη κατάλληλα για το σκοπό της παραπάνω επένδυσης για διάφορους λόγους (ακριβή γη, μικρό μέγεθος, πενιχρή ηλιοφάνεια, αρχαιολογικοί περιορισμοί, γαίες υψηλής παραγωγικότητας, δάση και περιοχές natura, μη διαθεσιμότητα δικτύου, κλπ).

Έτσι όλοι οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης θα μπορέσουν να δημιουργήσουν τη δικιά τους συστοιχία από φ/β συστήματα τα οποία θα συνθέσουν το δικό τους ενεργειακό πάρκο. Το συγκεκριμένο πάρκο θα πρέπει να είναι έτσι διαμορφωμένο ώστε να έχει παράλληλα εκπαιδευτικό χαρακτήρα (επίσκεψη μαθητών, φοιτητών, κλπ) και συγχρόνως να καθίσταται επισκέψιμο από τον οποιονδήποτε θελήσει να βιώσει με έξυπνες εφαρμογές και διαδραστικούς τρόπους τις ανανεώσιμες πηγές και τα οφέλη που προκύπτουν από αυτές. Με αυτό τον τρόπο η τοπική αυτοδιοίκηση θα αποδείξει έμπρακτα στους δημότες την υλοποίηση της δέσμευσης της για βιώσιμη ανάπτυξη και αντίσταση στην κλιματική αλλαγή. Δίνοντας λοιπόν το καλό παράδειγμα προς την κατεύθυνση αυτή θα μπορεί να ευαισθητοποιήσει και συγχρόνως να πείσει, ώστε να υλοποιήσουν και αυτοί ανάλογες παρεμβάσεις προς επίτευξη της αειφορίας (το σύμφωνο των δημάρχων προβλέπει τόσο την μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης όσο και την συνεχή εκπαίδευση των

δημοτών για την μείωση των δικών τους αποτυπωμάτων στα όρια των δήμων). Παράλληλα οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης θα μπορέσουν να εκδιώξουν και την πολύ κακή εικόνα που έχουν όλοι οι πολίτες για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας εξαιτίας διάφορων λόγων (ανάπτυξη μεγάλων ιδιωτικών έργων ΑΠΕ, μείωση των τιμών αποζημίωσης των παραγωγών ενέργειας από ΑΠΕ κατά το παρελθόν με συνέπεια την απώλεια εμπιστοσύνης προς οποιοδήποτε θεσμικό πλαίσιο γύρω από τις ΑΠΕ).

Παράλληλα βέβαια και με την ψήφιση του ν. 4513/2018 δίδεται και το δικαίωμα για τη δημιουργία ενεργειακών κοινοτήτων. Όμως παρά τις καλές προθέσεις του νομοθέτη για περεταίρω απελευθέρωση των ΑΠΕ, πιθανόν να δημιουργηθούν ποικίλα προβλήματα λόγω της πολυπλοκότητας του εγχειρήματος. Καταρχήν οι συνεταιρισμοί αυτού του είδους απαιτούν τη συνέργεια φορέων, εταιριών και ανθρώπων με κοινά ενδιαφέροντα και συμφέροντα. Τέτοιες συνέργειες, παρά την αρχικά θετική αποδοχή του νόμου, είναι πολύ δύσκολο να προχωρήσουν στην Ελλάδα, λόγω του ότι στην κουλτούρα του Έλληνα η έννοια της εξοικονόμησης (και ειδικότερα της από κοινού) έχει αρνητική χροιά. Σίγουρα θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν κάποια μικρά εγχειρήματα από ιδιοκτήτες πολυκατοικιών οι οποίοι θα εύρισκαν μια μικρή γη για την τοποθέτηση φωτοβολταϊκών και κατά συνέπεια την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών στις οικίες τους ή θα συμμετείχαν από κοινού σε προγράμματα για την ενεργειακή αναβάθμιση της πολυκατοικίας τους. Επίσης θα ήταν δυνατός ο σχηματισμός μιας ενεργειακής κοινότητας από ένα δήμο και τις κοινωφελείς του επιχειρήσεις για την κάλυψη των ενεργειακών τους αναγκών και την παράλληλη κάλυψη των ευπαθών ομάδων.

Εντούτοις οι πάροχοι ενέργειας συμπεριλαμβανομένου και του δεσπόζοντος παρόχου ήδη αντιμετωπίζουν τρομακτικές δυσκολίες για την διεκπεραίωση ακόμα και ενός απλού ενεργειακού συμψηφισμού, θα αντιμετωπίσουν ακόμη μεγαλύτερες για την διεκπεραίωση του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού και σίγουρα θα τα σηκώσουν τα χέρια ψηλά κατά τον εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό με τα ποσοστά επιμερισμού των μελών των ενεργειακών κοινοτήτων. Η πολυπλοκότητα της εν γένει λειτουργίας και παρακολούθησης του συμψηφισμού της παραγόμενης ενέργειας μιας ενεργειακής κοινότητας θα δημιουργήσει πρόσθετα κόστη στους παρόχους τα οποία θα επιβαρύνουν άμεσα (λειτουργικό κόστος όπως αποτυπώνεται στο προσχέδιο) ή έμμεσα (αύξηση του μεσοσταθμικού κόστους ενέργειας) τελικά τους καταναλωτές. Σε αυτά θα πρέπει να συνυπολογίσουμε και τα κόστη διαχείρισης της ίδιας της κοινότητας. Είναι δε πολύ πιθανό να κλονίσει εκ νέου την εμπιστοσύνη των πολιτών έναντι των ΑΠΕ.

Σε κάθε περίπτωση η ανάπτυξη των ενεργειακών κοινοτήτων δεν θα πρέπει να

καθυστερήσει τον ενεργειακό σχεδιασμό της τοπικής αυτοδιοίκησης ο οποίος θα πρέπει να είναι απλός και να έχει τον αναπτυξιακό χαρακτήρα και τις φιλο-περιβαλλοντικές προεκτάσεις, με την χρήση των προνομίων του απλού εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού.

Όσον αφορά το προσχέδιο της υπουργικής απόφασης θα πρέπει να τονιστεί η θετική προέκταση του συμψηφισμού σε διαφορετικά επίπεδα τάσης το οποίο είναι μέτρο αναπτυξιακό (παρά τις υπολογιζόμενες απώλειες του δικτύου από τη διαφορά τάσης). Όμως παράλληλα θα πρέπει να φύγουν τα άρθρα 4.10 και 9 τα οποία μπήκαν κατά το παρελθόν για να καλύψουν ένα κενό του νόμου στις ιδιωτικές επενδύσεις (οι ιδιώτες τοποθετούσαν δίπλα-δίπλα φωτοβολταϊκά συστήματα για να κερδίσουν καλύτερη τιμή αποζημίωσης της ενέργειας), τα οποία δεν έχουν καμία χρησιμότητα για τους σκοπούς του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού.

Συνοψίζοντας, για την επιτυχή ανάπτυξη των ΑΠΕ απαιτείται απλοϊκός σχεδιασμός χωρίς περιορισμούς όπως αυτοί που επιφέρουν τα προαναφερόμενα άρθρα. Σε κάθε περίπτωση επίσης, θα πρέπει να διευκολυνθούν με οποιονδήποτε τρόπο, οι φορείς του πρώτου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης ώστε να υλοποιήσουν αυτά τα έργα. Με την υλοποίηση αυτών, πέραν των άμεσων οφελών για τους φορείς (εξοικονόμηση πόρων, επίτευξη στόχων μείωσης αποτυπώματος CO₂, προωθητικό εργαλείο για την επισκεψιμότητα τους, προωθητικό εργαλείο για τη χώρα, κλπ) θα υπάρξει τέτοια ευσθητοποίηση των πολιτών η οποία θα επιφέρει μεγαλύτερη ανάπτυξη στις ΑΠΕ από αυτήν που θα επέφερε οποιοδήποτε οικονομικό κίνητρο.

Υποσημείωση: Είναι σημαντικό επίσης να τονιστεί η αναγκαιότητα να υπάρξει διακριτός σχεδιασμός για τον ενεργειακό συμψηφισμό όλων όσων διαχειρίζονται υδάτινους πόρους, είτε αυτοί είναι ιδιώτες (αγρότες, υφιστάμενα ομαδικά σχήματα, κλπ) είτε είναι κοινωφελής οργανισμοί. Έτσι θα πρέπει δοθεί σε όλους αυτούς η δυνατότητα να μπορούν να κάνουν ενεργειακό συμψηφισμό με τα όρια των φωτοβολταϊκών συστημάτων να είναι ανάλογα με αυτά των κοινωφελών οργανισμών. Εντούτοις θα πρέπει να δίνεται ρητά το δικαίωμα αυτό, μόνο για τις παροχές ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίες αντιστοιχούν στη δραστηριότητα αυτή (διαχείριση υδάτινων πόρων) και όχι στο σύνολο των δραστηριοτήτων τους.